

Jelentés az Állattár 1941. évi működéséről

Az állattárt a lehető legelhanyagoltabb állapotban vettem át, mindenestől vastagon állt a pizok, a gyűjteményekben pedig a múzeumbogarak és molyok pusztítottak. Minthogy az Állattár részére dotációt csak az év végén kaptam, az Egyetemi Állatrendszertani Intézet pénzével és munkacseréjével álltam neki a takarításnak. Praeparátorom és tudományos segéd-személyzetemen kívül saját intézetem két altisztje, a Barlangkutató Intézet két embere, valamint két napszámos asszony állandó munkájának eredményeként az Állattár annyira megtisztult, hogy ma már nem kell miatta nagyon szégyenkezni. Konzerváló szereket, formalint, alkoholt stb. szintén Intézetem adott. Az egy teljes évig tartó nagytakarításon túl, a meglévő egyetlen szénkénevező ládában fertőtlenítettem a rovargyűjtemény legnagyobb részét, valamint apróbb madár- és emlősbőröket.

Mikor az EME-től az első pénzt megkaptam, vettem az Állattár részére egy porszívógépet (209.40 P.) és építtettem egy szénkénevező kamrát künn a kertben; ennek építési költségét felerészben Intézetem, felerészben az Állattár fizette, az utóbbira 778.23 pengő esett. Bár a kamara még nem használható, mert a fagy miatt egy részt nem lehetett elcemetezni, a két intézkedéssel lehetővé vált a nagyobb állatok portalanítása és fertőtlenítése is; erre égetően szükség is van.

Minthogy a gyűjtemény leltárának *egyrésze hiányzik*, sok állatról meg sem állapítható, mikor, ki és hol gyűjtötte és kinek a tulajdona, az Állattáré-e, vagy az Egyetemé. Ilyen esetekben azt a rendszert követem, hogy amire dr. Boga Lajos, aki még az oláh megszállás előtt az Állattárnál volt, azt mondja, hogy az múzeumi darab, azt annak föltétlenül elfogadom és nem íratom be az állami leltárba. Az állami tárgyak leltározása ugyanis éppen most van folyamatban mind Intézetemben, mind a Múzeumban. Természetesen csak olyan tárgyakat vesznek leltárba, amelyekről megállapítható, hogy nem az EME tulajdona.

Minthogy az egyes állatokon cédula legtöbbször egyáltalán nem volt, ideiglenesen délelőttre egy kisegítőmunkást alkalmaztam arra, hogy cédu-lákkal lássa el az egyes kiállított állatokat. A biológiai csoportokra majd magyarázó szöveget is íratok.

Amire specialista akadt hazai szakembereink közül, azt a csoportot velük meghatároztattam. Így meghatározta a Kacsalábú rákokat (Cirripaedia) dr. Kolozsváry Gábor nemzeti múzeumi ör, a Glomeridákat Dudich professzor ellenőrzése mellett dr. Jermy Tibor tanársegéd, a Niphargusokat pedig maga dr. Dudich Endre egyetemi ny. r. tanár. Ezek az anyagok már mind vissza is jöttek. A Bieltz-féle csigagyűjtemény első részleteként a Clausiliákat határozza meg most dr. Rotaridesz Mihály nemzeti múzeumi ör, dr. Boga Lajos igazgató ör pedig a tegzes szitakötőlárvák meghatározásával foglalkozik.

Ezek után hangsúlyozni kívánom, hogy az Állattár még messze van attól, hogy rendben legyen. Még a nagyközönség számára való gyűjtemény sincsen rendben, ezen most is állandóan dolgozunk. A baj az, hogy ezután

a segítőmunkaerő száma erősen megcsappan, mert a napokban betegszabadságáról visszajön a Barlangkutató Intézet vezetője és így két szolgálott lesz elfoglalva, az egyik napszámos-asszonyt pedig az egyetemi gazdasági hivatal március 1-ével nem akarja tovább alkalmazni. Pedig az Állattárban legalább egy évi munka van még addig, míg a gyűjtemény legalább szemre rendben lesz. Valóságban rendben soha sem lesz a mai keretek között, mert hiányzanak az egyes csoportokat tudományosan feldolgozó szakemberek. Tanársegédem a halak feldolgozásával foglalkozik, egyik gyakornokom pedig egy rovatcsoporttal. Doktorandusaimnak, ha lesznek, szintén egy-egy csoport feldolgozását fogom kiadni, de mindez kevés és túlságosan lassú munka.

Fogadja a Tekintetes Elnökség kiváló nagyrabecsülésem őszinte kifejezését.

Kolozsvár, 1942. február 14.

Dr. Hankó Béla sk.
egyetemi ny. r. tanár,
igazgató.

Jelentés

a Föld- és Óslénytani Tár 1941. évi állapotáról

Bizonyos, hogy az EME Föld- és Óslénytani Táráról hasonló szomorú jelentés még nem hangzott el, mint a mostani. A mult román uralom huszonkét évének részint szándékos tevékenysége, részint felelőtlen hanyagsága folytán ez a Tár a legsiralmasabb állapotban került vissza. Azt a szeretetet, mely ezt a Tarat addig vezette, olyan kezelés váltotta fel, mely a Csáki szalmáját juttathatja eszünkbe.

A mondott idő alatt a gyűjtemény karbantartása érdekében teljességgel nem történt semmi. Úrrá lett mindenütt a gyűjtemények legnagyobb ellensége, a por. A kiállított tárgyak, különösen a kipreperált kövületek közül sok leválva a táblácskáról, melyre viasszal volt ragasztva, közben egymást is leütögetve, a legelső polcokra gurult. Természetes, hogy közben különösen a gyöngébb megtartásúak erősen megrongálódtak, vagy használhatatlanul tönkre is mentek. A kiállítási szekrényekben a tárgyak eredeti magyar címkéi mindenütt román nyelvű címkékkel vannak kicserélve. Hogy az ilyen átírásoknál nem történt-e elcserélés, vagy elírás, feltételezhető, de nem állapítható meg kétségtelenül, mert az eredeti címke nincs meg, sőt hiányzik sok esetben a tárgyak alatt volt eredeti cédula is. Több helyen ez is román nyelvű új cédulával van helyettesítve; ezeken azonban nincs lemásolva minden eredeti adat, pl. az, hogy gyűjtés-e, ki és mikor gyűjtötte, vagy vétel-e, kitől, mikor és mennyiért. Az ilyen kicseréléskor még az a hamisítás is megtörtént, hogy nyilvánvalóan EME tárgyat a román egyetem tulajdonába írtak át. Gyakori eset, hogy elzárt szekrények fiókjába a legkülönbözőbb jellegű tárgyaknak egész tömege van belapátolásszerűleg behányva minden cédula nélkül, viszont egyes eldugott helyekről, minden hozzátartozó tárgy nélkül a régi céduláknak